

MEGEMLÉKEZÉS HÜTTL TIVADARRÓL

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!

MY GRANDFATHER, PROFESSOR TIVADAR HÜTTL. The commemoration speech was told by the grandson of Tivadar Hüttl, Tivada Hüttl Junior in 2013 at the unveiling of the professor's sculpture in the sculpture park in the Medical Central at the Debrecen University. His son and grandson, bearing the same name, have become doctors and the love for this profession gave them strength. Hardly any heirloom or family stories remained for the descendants.

A megtisztelő felkérés szerint nekem most a szobor modelljeként szolgáló nagyapámról kellene beszélnem a családi emlékek alapján. Előre kell bocsátanom, hogy csalódást fogok okozni! Egyrészt nagyapám halálakor csupán kétéves gyermek voltam, másfelől azok a mulatságos, megható történetek, adomák, jellemző szófordulatok, melyeket ilyenkor felidézni szokás, nem léteznek a családi emléktárban. A jelen és múlt emlékezésre érdemes embereit kétféleképpen mutathatjuk be. Felvázolhatjuk a könnyen felidézhető markáns vonásokat, vagy pedig elmondhatjuk, amiről hallgat az emlékezés, ha nem harsány, könnyen érthető mozzanatok, csillogó szófordulatok maradtak az utókorra, hanem egy nehezebben érthető, következetes életpálya egész alakos szellemi szobra. Nagyapámat, úgy hiszem, így jellemezhetjük jobban. Amit tudunk róla, hogy nem volt hobbjaja, nem gyűjtött tárgyakat, a játékszenvedély távol állt tőle, a természet nem járta és a művészetek sem kötötték le igazán. A zeneélvezet is nehezebbé eshetett, mert édesapám tréfás megjegyzése szerint, a botfúlóság oly mértékű volt a családban, hogy a Himnusz is csak arról ismerték fel, hogy felálltak a többiek. Természetesen a magánéletében nem volt emberkerülő, élte a polgári létformához tartozó társasági életet, de alighanem ilyenkor is máshol jártak a gondolatai. Egy klasszikus, családi mondás édesanyjától származik, aki így panaszkodott rá: „*Der Tivadar kommt nicht, wenn er kommt redet nicht, wenn redet vesteht man nicht*”, vagyis elfoglalt volt még pesti tartózkodásai alatt is, valamint keveset és halkán beszélt. Persze az anyák ritkán elégedettek fiaikkal, ha kapcsolattartásról van szó. Úgy tűnik tehát, visszafogottsága veleszületett volt, bár magánéleti megpróbáltatásai is ezt az attitűdöt erősíthették. Szeretett feleségét – Semmelweis Ignác unokáját, Lehoczky Mariettát – ikerfiaik születésekor elveszítette. Egyik fia a Ludovika elvégzése után az orosz fronton halt hősi halált fiatalon, késői második házassága pedig nem sok boldogságot hozott. A magánéleti és társadalmi viharok – Trianon, II. világháború – között azonban mindig megőrizte emberi tartását. Munkáját mély hivatástudattal végezte, családjában pedig idejéhez képest nevelte fiait, és élte a polgárok átlagos életét. Részt vett családi és társadalmi eseményeken, de mindig a rá jellemző visszafogottsággal. A vele kapcsolatba kerülő, főleg fiatalabb család-

tagok – akik már szintén rég a földben pihennek – érzékenyülve emlegették „Tógyer bácsi”-t, de hogy miért szerették, tisztelték, nem tudták igazán megfogalmazni.

Szavainak, gesztusainak mindamellet igen nagy súlya volt. Fiatal orvosaival atyai-an törődött, szakmai továbbképzésük mellett anyagilag is támogatta őket. Honoráriumának közel egyharmadát szétosztotta, amint azt a megmaradt háztartási könyvből tudjuk. Szelezcky professzor úrtól hallottam, hogy hangját sohasem emelte fel, rosszalását inkább hümmögéssel fejezte ki, és ha munkatársai közül valaki többször is érezte ezt, szégyenében inkább elhagyta a klinikát. Hogy miért lehetett ilyen nagy hatással a környezetre? A kimagasló szakmai tudás és munkabírás mellett, a naivitással határos jóindulat és tisztaság jellemezte, ami megragadta a közelében lévőket. Nincs hatékonyabb eszköz másokat befolyásolni, tanítani, mint a személyes példa. A kiscsibe a kotlóst, a csecsemő az anyját, a tanítvány a mesterét követi, ha az bizalmára méltó. Ez érvényes napjainkban is. Emberi értékekről ugyan olvashatunk Tolsztojtól, a szakmát megtanulhatjuk pontosan leírt irányelvekből, de, hogy mindez belénk ivódjon és zsigé-rileg is vállaljuk, ahhoz példakép szükséges! Mi, unokák a nagy előd génállományának csupán negyedét hordozzuk, anyagi javak sem maradtak ránk. Nekem csupán két kisebb tárgy van birtokomban tőle, amik érzelmileg nagyon fontosak nekem. Kisugárzó szellemi öröksége sokkal nagyobb kincs azonban, még ha oly nyomasztó is sokszor az ennek való megfelelni vágyás.

Egy fiatal nő húszévesen került a klinikára hashártyagyulladást követő sipolyokkal, összenövésekkel és fájdalmakkal, melyek ellehetetlenítették az életét. A szükséges műtét még ma is nehéz lenne, akkoriban pedig különösen kockázatosnak számított, másutt nem is vállalták. A hölgy nagyapámhoz fordult, aki a betegágyon ülve röviden imádkozott, majd elvállalta a beavatkozást. 60 évvel később én operáltam ezt a többszörös nagymamát szívbillentyűhibával, aki élete nagy élményének tartotta a nagyapámmal való találkozást. Ilyen élmények adnak értelmet és erőt a mindennapok küzdelmeihez!

Tisztelt emlékezők!

A kimagasló elődeinkre történő emlékezés – mint ez a mai alkalom is – arra int bennünket, hogy élni, dolgozni csak úgy érdemes, hogy utódaink jó szívvel gondoljanak ránk, s ha szobor nem is juthat mindannyiunknak, egy távoli szempár elégedett tekintetét magunkon érezhessük. A család nevében köszönöm, hogy itt lehettünk, köszönöm, hogy eljöttek.

*Dr. Hüttl Tivadar
Debrecen, 2013. jún. 14.*